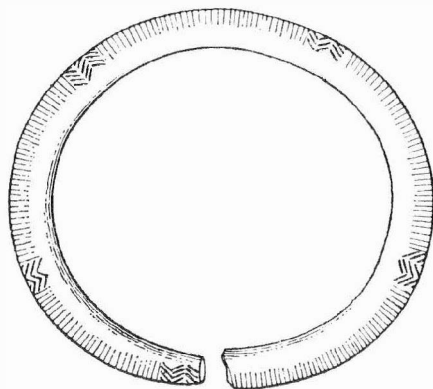

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

obere Teil dieses Werkes zu Gunsten des keltischen Ethnikums fällt, und dabei sich die gegenseitige Fundmenge in allen Abschnitten einen ausgeglichenen Zusammenhang behält, dann zeugt diese Situation von einer ziemlichen Besiedlungskonzentration im letzten Jahrhundert der alten Zeitrechnung. Bestimmte Indizien kann man einerseits in den Belegen über die Kontakte mit einem sehr entfernten Milieu verfolgen, wie der Fund einer Potin—Münze südfranzösischer Provenienz bezeugt, andererseits in dem Mineralreichtum der Umgebung, der die wirtschaftliche Basis bildete; fraglich bleibt bisher das Verhältnis dieser Bestandteile zur Bedeutung der strategischen Lage der Lokalität besonders zur Zeit der anwachsenden Gefahr am Ende der Latènezeit.

Bei der Grabung gewann man auch weitere Belege von der slawischen Besiedlung; die keramischen Funde, die in der Nähe der Akropole gewonnen wurden, kann man in das 10. Jahrhundert u. Z. datieren.

HROB KELTSKÉHO BOJOVNÍKA V MODŘICÍCH (okr. Brno-venkov)

KAREL LUDIKOVSKÝ, AÚ ČSAV Brno

Na úpatí mírného svahu mezi železnicí a silnicí Brno—Olomouc, v trati zvané „Za Bobravou“, narušil bagr při hloubení příkopu pro uložení kanalizačního potrubí latěnský kostrový hrob. Hrobová jáma obdélného tvaru se zaoblenými rohy o rozměrech 2,5×0,8 m měla dno zahloubené 1,5 m pod úroveň dnešního povrchu ve sprašových návějích, překrytých v těchto místech 0,8 m mocnou vrstvou černozemě a náplav. Kostra bojovníka spočívala v přímé poloze na zádech, s rukama položenými na pánvi a s hlavou pootočenou k západu; orientace hrobu severojižní, azimut 10°.

Poloha kopí, uloženého v severozápadním nároží je doložena výpověďmi dělníků pracujících na stavbě. Bagrováním byla poškozena i část oválného kování štítu, který překrýval tělo od brady až po kolena. Meč byl uložen na pravé ruce, jílcem v polovině ramenní kosti; zápěstí levé ruky zdobil prostý, neuzavřený oválný náramek z materiálu čokkovitého průřezu. Těsně u hlavy, poněkud stočená k východu, stála nádoba se zbytky zvířecích kostí. V hnědém hlinitém hrobovém zásypu, asi 0,4 m nad kostrou, byl nalezen litý bronzový pásový kroužek.

Popsaný hrob lze datovat na základě dochovaných předmětů a některých znaků pohřebního ritu do stupně LB, a to spíše do jeho počáteční fáze.

Keltisches Kriegergrab in Modřice (Bez. Brno-venkov). Auf einem mässigen Hange in der Flur „Za Bobravou“ störte der Bagger ein keltisches Kriegergrab. In einer Grube 2,5×0,8 m und in einer Tiefe von 1,5 m von der Oberfläche ruhte das Skelett in Strecklage mit den Händen auf den Beckenknochen und mit dem Kopf nach Westen gekehrt. Die Längsorientierung des Grabes ist N-S.

Funde: nach den Angaben der Arbeiter lag in der nordwestlichen Ecke des Grabes eine Lanzenspitze. Den Körper überdeckte ein ovaler Schild, das Schwert hatte der Verstorbene am rechten Arm, auf dem Gelenk der linken Hand befand sich ein einfaches, bronzenes Armband und knapp bei dem Kopf war ein Gefäss mit Tierknochen deponiert. In der Grabaufschüttung fand man einen bronzenen Riemenring.

Das erwähnte Grab kann in die Stufe LB datiert werden, und zwar eher in ihren ersten Teil.

KELTSKÉ SÍDLIŠTĚ V MUŠOVĚ (okr. Břeclav)

KAREL LUDIKOVSKÝ, AÚ ČSAV Brno
(Tab. 48)

V mírně zvlněné nížině, přibližně uprostřed vzdálenosti mezi vesnicemi Mušovem a Brodem n. D., a 500 m jižně od meandru řeky Dyje, nachází se dosud užívaná rozsáhlá pískovna. Na její severní stěně těžba písku postupně odhalila několik latěnských i starších objektů, z nichž dochovaná část byla prozkoumána.

Z předlatěnských nálezů je nejasné kulturní zařazení zcela zničeného kostrového hrobu, jehož existenci potvrzovaly výpovědi dělníků a fragmenty kostry. Několik porůznu nalezených únětických střípků zdá se souviset spíše se sídlištním objektem, jehož pozůstatky se nepodařilo objevit.

Laténských sídelních objektů bylo zjištěno pět; z nich chaty Z-1 až Z-3 byly v době zahájení výzkumu značně narušeny těžbou písku. Polozemnice Z-4 měla prostý, obdélný tvar se zaoblenými rohy a postrádala vstupní výklenek. Nosné kůly vazníku, snad pultové střechy, umístěné při kratších stěnách jámy, byly vysunuty mimo středovou osu stavby směrem jižním a s ohledem na sypké podloží zahloubeny 0,64 a 0,72 m pod úroveň dna. Podélná orientace chaty o rozměrech 4,80 × 2,50 m a hloubce 0,80 m od úrovně dnešního povrchu probíhala směrem východozápadním, azimut 100°.

Pravoúhlý půdorys měla i polozemnice Z-5. Dochovaná část jámy o rozměrech 4,50 × 2,60 m zasahovala dnem až do hloubky 1,20 m od úrovně dnešního povrchu. K podélné jižní stěně byl z vnitřní strany připojen schodovitý výstupek k usnadnění vstupu do chaty. Uprostřed kratší východní stěny vyhloubená kúlová jáma o průměru i hloubce 0,40 m svědčí na sedlové přestřešení stavby.

Výplň chat tvořily světlešedé popelovité vrstvy prostoupené pískovými závaly. Z obsahu lze uvést především zlomky tuhové i netuhové keramiky, značné množství zvířecích kostí a pouze ojedinělé fragmenty kovových předmětů. Odkryté stavby jsou součástí rozlehlější, z větší části nepochybně těžbou písku zničené osady.

Keltische Siedlung in Mušov (Bez. Břeclav). Inmitten der Entfernung zwischen Mušov und Brod nad Dyjí, ca. 500 m südlich vom Mäander des Flusses Dyje, wurden beim Schotterbaggern einige latènezeitliche Objekte gestört. Die Gruben Z-1 bis Z-3 waren zur Zeit der Grabungseröffnung zum Grossteil vernichtet. Die Halbsemljanka Z-4 hatte einen rechteckigen Grundriss ohne Eintrittsnische. Die Tragpfosten — vielleicht eines Pultdaches bei den kürzeren Wänden eingetieft, waren ausserhalb der Mittelachse in Richtung zur südlichen Längswand verschoben. Die Gesamtausmasse des Baues betragen 4,80 × 2,50 m, die Längsorientierung war O—W, die Tiefe 0,80 m unter dem Terrainniveau.

Einen rechteckigen Grundriss hatte auch die Halbsemljanka Z-5. Der erhaltene Teil im Ausmasse von 4,50 × 2,60 m erreichte eine Tiefe von 1,20 m unter dem heutigen Terrainniveau. Den Eintritt bildete ein stufenartiges Gebilde an der Südward, bei der Ostwand blieb eine Pfosten-grube erhalten.

Die angeführten Objekte waren zweifellos der Bestandteil einer ausgedehnteren Ansiedlung, die zum Grossteil zweifellos durch die Sandförderung zerstört wurde.

VÝZKUM KELTSKÝCH SÍDLIŠŤ V BOŘITOVĚ

(okr. Blansko)

KAREL LUDIKOVSKÝ, AŮ ČSAV Brno

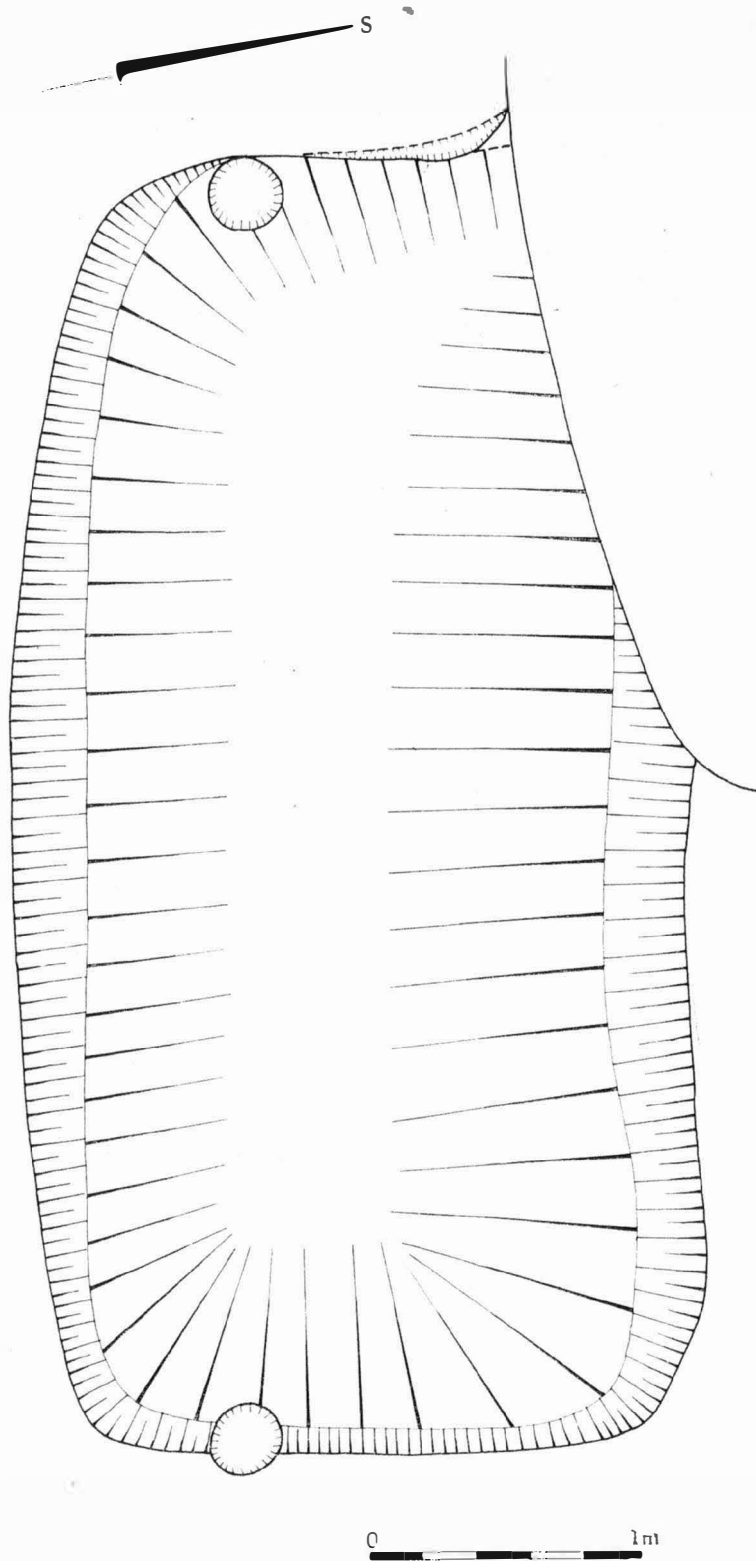
(Tab. 49)

Ústřední oblastí plánu letošních výzkumných prací byla trať „Písky“, v níž terénní odkryvy navázaly na plochy, prozkoumané v předchozích letech¹. Podstatné usnadnění manuálních prací znamenalo sejmutí ornice buldozerem, které umožnilo prozkoumat dvě neolitické a dvě laténské jámy v poměrně malém časovém období.

Keltská polozemnice Z-3/1973, vyhloubená do sprašového podloží, měla silně oválný tvar, pouze podélnými stěnami připomínající typické pravoúhlé keltské chaty. Na středové ose se nacházely čtyři mělké (0,05—0,12 m) jamky jako stopy po opěrných kúlech vazníku střechy; síť drobných kúlových jamek se rozptylovala paprskovitě od středu k okrajům jámy. Vchodová část, jen mírně vyklenutá před linií podélné jižní strany, měla mísovitě dno, vyplněné žlutým pískem. Severní podélná stěna nesla stopy ožehnutí plamenem (snad po požáru chaty?). Celkové rozměry jámy 4,85 × 3,20 m, hloubka pod hladinu výzkumu 0,90 m, orientace podélné osy východozápadní, azimut 80°. Z nálezů, mimo keramiky, zvířecí kosti, nástroje a kostěné předměty svědčí o lokální výrobě hromada nevypálených, jehlancových závaží v severozápadním nároží chaty. Pouze některá jsou částečně zbarvena do oranžového odstínu vlivem ožehnutí plamenem.

Další keltská polozemnice Z-4/1973 o rozměrech 4,95 × 3,80 a hloubce 1,05 m pod hladinou výzkumu měla obdélný tvar se zaoblenými rohy (mimo západní kratší stěnu poněkud šípovitě vyklenutou). Oproti předchozí stavbě nebyly zjištěny stopy po nosných kúlech střechy; síť drobných kúlových jamek byla rozptýlena po celé ploše dna. Značně rozměrná oválná vstupní část byla vyklenuta z línie podélné stěny a opatřena — stejně jako u předchozí chaty — mísovitou zahloubeninou. Popelovitý zásyp obsahoval úlomky mazanice a severní stěna nesla opět stopy ožehnutí požárem. Z obsahu lze uvést mimo keramiky a zvířecí kosti kovové a parohové předměty, nástroje, bronzové i železné ozdoby atp.

Další zkoumaná plocha se nacházela v trati „Mezichlumí“. Do sprašového podloží zahloubená soustava jam se dělila ve dva celky: rozsáhlý komplex nepravidelně ledvinovitého tvaru s protáh-

Tab. 48

Mušov (okr. Břeclav). Laténské sídliště. Půdorys chaty 4. — Latènezeitliche Siedlung. Grundriss der Hütte 4.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek
Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic
Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21
Evidenční číslo: ÚVTE1-73332
Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné